

Sorin Dan Șandor

GUVERNARE@ELECTRONICĂ

Electronic government is a highly discussed and fashionable topic. In this paper E-gov is seen as a complex network of interactions between the government, citizens and business. Many challenges do appear for each country trying to go digital: political, social, economical and technological.

Romania did start late and efforts were made only after starting negotiations towards accession with the European Union. An attempt to evaluate the current status and perspectives for electronic government does show:

- *The communications infrastructure is very poor;*
- *The number of PCs/capita is very low;*
- *Few people have Internet access, the majority at low speed, and quite expensive;*
- *The government is offering basic electronic services mainly in stage one (posting information);*
- *The quality of governmental web-sites is low;*
- *Local government has a weak presence over the Net;*
- *The Information Systems of public administration have to be significantly improved.*

The perspectives are not very bright. Electronic government in Romania can be able, in the next few years, to cover the relations Government to Government and Government to Business, but it will take many years to be useful for the citizens.

1. E-Filosofia

De mai bine de 30 de ani o serie de nume binecunoscute prezic apariția unei noi societăți, cel mai des anunțată ca fiind o societate post-industrială. Câteva cărți merită menționate: Alain Touraine, *La Société post-industrielle*, Éditions Denoël, Paris 1969; Zbigniew Brzezinski, *Between Two Ages: America's role in the Technetronic Era*, Viking Press, New York 1970; Daniel Bell, *The Coming of the Post-Industrial Society*, Basic Books, New York 1973; Alvin Toffler, *The Third Wave*, Pan, London 1980.

În ultimii ani subiectul numărul unu îl constituie Internetul și posibilele sale utilizări precum și efectul pe care-l are acesta asupra societății. Este foarte interesant că dezvoltarea acestui fenomen a fost foarte greu previzibilă. Chiar și autorii de SF au rămas în urmă. Dacă la începutul anilor '50 Isaac Asimov scria despre roboți inteligenți, prima carte SF importantă tratând subiectul unui spațiu virtual circumscris rețelelor de calculatoare poate fi considerată *Neuromancer* a lui William Gibson, apărută doar în 1986. Impactul deosebit al Internetului a dat naștere unei adevărate mitologii a "ciberspațiului". Posibilități reale au fost hiperbolizate conform unor tendințe ideologice deja existente, acestea fiind transferate asupra gândirii din domeniu.

Libertatea oferită de acest spațiu virtual a fost interpretată în fel și chip. Ideologia californiană sau West Coast, considerată a fi un fel de gândire hippy cu trăsături yuppy¹, consideră Netul ca pe o piață cu adevărat liberă pe care se pot vehicula cel mai eficient mărfurile și ideile, care face posibilă întoarcerea la valorile autentice ale capitalismului, așa cum era prezentat de economiștii începutului de secolul XIX și cum este prezentat de ideologii libertarieni (cum sunt cunoscuți în Statele Unite) sau conservatori ori liberali cum se numesc de partea aceasta a Atlanticului. Alți autori² consideră că spațiul virtual este o nouă etapă calitativă în evoluția omului (după spațiile caracteristice păstoritului, agriculturii și industriei), în momentul în care toată lumea va fi conectată, gândind și discutând liber putându-se realiza o minte colectivă.

Gradul sporit de libertate oferit dă naștere unor speculații tot mai puternice, dar și unor experimente destul de interesante privitoare la viitorul democrației. Confrunțați cu apatia alegătorilor, dar și cu nostalgia democrației directe á la Jean-Jacques Rousseau, a apărut noțiunea de democrație electronică. Democrația electronică este văzută ca o posibilă soluție pentru a mări gradul de participare politică al cetățenilor, nu numai prin intermediul votului electronic (proiectat să fie introdus, măcar experimental în tot mai multe țări), dar și prin apariția unor forumuri electronice, a unor consilii locale electronice (formulă lansată de Ross Perot în campania sa electorală din 1996), lobby

¹ Richard Barbrook, Andy Cameron, *Californian Ideology*, 1978, <http://ma.hrc.wmin.ac.uk/ma.theory.4.2.1.db>

² Ca un exemplu vezi Pierre Levy, *Collective Intelligence – Mankind's Emerging World in Cyberspace*, Plenum, New York, 1997

online, campanii electorale online (tot mai des întâlnite, chiar și în România) și guvernare electronică.

Discuția despre posibilitatea și utilitatea participării electronice este destul de înfierbântată. Activiștii e-democrației o văd ca singura soluție. Există totuși obiecții destul de întemeiate:

1. **Votul electronic** pare destul de nesigur. Un studiu al National Science Foundation (SUA)³ consideră că procesul electoral poate fi perturbat prin crearea unor situri false care să imite siturile oficiale de vot și că prin răspândirea unor viruși rezultatele pot fi compromise;
2. **Democrația electronică** va aduce beneficii doar pentru o parte a populației, cea mai educată, cu venituri mai mari, mai tânără și mai dinamică (caracteristicile populației care navighează pe Internet în mod frecvent). Astfel s-ar putea să apară din nou diferențieri în sânul populației care se credea că au fost înlăturate odată cu apariția votului universal;
3. Nivelul de implicare și responsabilitate este diferit în cazul participării electronice decât în cazul participării fizice. Mersul la vot are o dimensiune simbolică de sacrificiu (mic, dar totuși...), de îndeplinire a unei datorii civice. În cazul altor forme de participare electronică mulți se pot ascunde în spatele unor ID-uri electronice și, chiar dacă își declară numele real, să nu fie confrunțați în aceeași măsură ca și în cazul unei participări fizice cu consecințele acțiunilor lor, ceea ce poate încuraja manifestări nedorite;
4. Este greu de realizat și urmărit o agora electronică. Închipuiți-vă o sală plină de cetățeni care vorbesc toți în același timp: cine mai poate urmări ceva?

2. Definiție

Guvernarea electronică (e-government) se referă la procesele și structurile necesare pentru a furniza servicii electronice către public (cetățeni și firme), pentru a colabora cu partenerii de afaceri și pentru a desfășura tranzacții electronice în interiorul unei organizații.

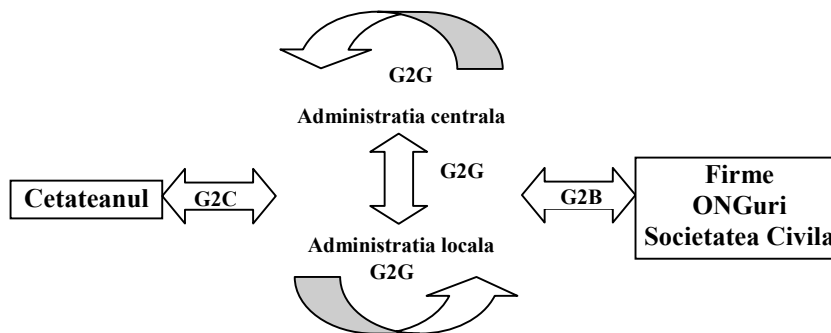
E-governmentul reprezintă mai mult decât o legătură bi-direcțională cu publicul. Mai include și o dimensiune internă: în interiorul administrației diferitele nivele (central,

regional, local) sau ramuri (executivul, legislativul, justiția) trebuie să interacționeze electronic în timpul procesului de furnizare a serviciilor publice.

Din acest punct de vedere putem considera ca un început de guvernare electronică primele încercări de automatizare a activității de birou de acum mai mult de patruzeci de ani. Mai târziu, serviciile publice au trecut prin faza informatizării, în care calculatoarele au fost folosite ca sprijin în activitatea managerială (Sisteme de Suport a Deciziei, Sisteme Informaționale de Management, etc). Internetul a adus o nouă perspectivă asupra problemei.

Pentru mulți fani ai comunităților electronice democrația electronică este următorul pas de făcut, guvernarea electronică fiind doar unul dintre mijloacele prin care se poate ajunge la scopul dorit. Ceea ce se uită este că democrația electronică se referă doar la relația dintre guvern și cetățeni, în vreme ce mai există și lumea afacerilor și legături în sânul administrației. La rândul lor abordările influențate de comerțul electronic (o aplicație spectaculoasă a Internetului) neglijează faptul că cetățeanul este mai mult decât un consumator.

Relațiile din guvernarea electronică sunt:⁴

Abrevierile de mai sus înseamnă: G2C – guvern-cetățean, G2B – guvern-afaceri, G2G – guvern-guvern.

Guvernarea electronică are ca principal obiectiv să sprijine toate interacțiunile de mai sus folosind tehnologiile informației și comunicării în trei mari domenii:⁵

³ <http://www.nsf.gov/pubs/2001/pr0118/pr0118.txt>
⁴ Michiel Backus, *E-Governance and Developing Countries*, World Bank Report, 2001, p. 2
⁵ Richard Heeks, *Understanding e-governance for development*, Institute for Development and Management, 2001, p. 4-12. Available at http://www.man.ac.uk/idpm/idpm_dp.htm#ig.

- Îmbunătățirea proceselor: e-Administration, administrația electronică (reducerea costurilor, managementul performanței, stabilirea unor conexiuni strategice în administrație, distribuirea autorității);
- Conectarea cetățenilor: e-Citizens și e-Services (informarea cetățenilor, aflarea nevoilor lor, îmbunătățirea serviciilor publice). Această conexiune începe prin publicarea informației și continuă prin interacțiunea (primirea și afișarea informațiilor de la cetățeni), încheindu-se în faza tranzacțiilor;
- Interacțiuni cu exteriorul: e-Society (activitate mai bună cu afacerile, dezvoltarea comunităților, construirea de parteneriate).

Guvernarea electronică aduce provocări noi și complexe pentru fiecare țară. Acestea pot fi privite din patru puncte de vedere:

- **Politic:** e-gov poate stimula construirea unei societăți democratice prin creșterea transparenței și prin reinventarea guvernării. Totuși, un mecanism de luare a deciziilor mai puțin bine pus la punct, frica de a nu răsturna ierarhiile existente și rezistența din partea birocrăției pot constitui piedici în acest proces. Constrângerile bugetare pot face investițiile în tehnologie informațională să nu pară atât de importante. Un alt factor care poate tulbura procesul ar fi nivelul scăzut de încredere în instituții poate determina cetățenii să nu apeleze la serviciile electronice;
- **Social:** există posibilități serioase de îmbunătățire a educației, noi locuri de muncă vor apărea, dar există și posibilitatea creării unei diviziuni digitale între cei care au cunoștințe de utilizare a tehnologiei și echipamente și cei care nu au;
- **Economic:** guvernarea electronică se presupune că este mai ieftină, dar, după cum am menționat, finanțarea este întotdeauna o problemă, iar corupția o amenințare serioasă. În marile proiecte de informatizare beneficiile nu sunt decât în parte vizibile și eșecurile sunt frecvente (în 2000 doar 28% din proiectele mari din sectorul privat și guvernamental au fost un succes din punct de vedere al bugetului, funcționalității și încadrării în termenele

stabilite, 23% au fost oprite, restul fiind eșecuri din punctul de vedere al unuia sau altuia dintre cele trei criterii menționate⁶);

- **Tehnologic:** este mai ușor să construiești un sistem integrat decât să integrezi sisteme deja existente. Problema care trebuie surmontată este cea a unei infrastructuri de comunicații slabe și costurile ridicate necesare modernizării.

3. Scurt istoric

În cazul României promisiuni de realizare a unei astfel de societăți au apărut încă din 1990 în programul FSN, dar se știe că promisiunile sunt făcute pentru a fi încălcate.

După doi ani un prim plan a fost elaborat, dar prima adevărată măsură, sau plan de acțiune, a fost Strategia Națională de Informatizare și Implementare în Ritm Accelerat a Societății Informaționale în România (promovată de către Guvern prin HG58/1998), care prevede o serie de pași pentru modernizarea din punct de vedere informațional al României.

Extinderea și modernizarea infrastructurii informaționale naționale era bazată pe două coordonate: realizarea unui nucleu informațional corespunzător și a unei comunicații de date optime.

Nucleul informațional urma să includă trei tipuri de substructuri:

- registrele naționale, ce vor conține date despre persoanele fizice, persoanele juridice, unitățile administrativ-teritoriale, cadastru ș.a.;
- nomenclatoarele de clasificări pentru diferitele activități, produse, servicii, mărfuri, ocupații, indicatori statistici ș.a.;
- băncile de date referitoare la legislație, indicatori statistici, brevete, invenții, standarde etc.

Toate aceste substructuri aveau ca scop deservirea întregii palete de activități economico-sociale de la administrația publică locală, finanțe, protecție socială, sănătate, învățământ până la apărare, protecția mediului și statistică.

Toate aceste măsuri au rămas pe hârtie. Doar după ce Uniunea Europeană a hotărât să înceapă negocierile în vederea integrării (decembrie 1999) strategia de informatizare a devenit o parte integrantă a strategiei de dezvoltare a țării.

⁶ OECD, "The Hidden Threat to E-Government: Avoiding Large Government IT failures.", *PUMA Policy Brief No. 8* (March 2001), <http://www.oecd.org/puma/>.

Țările candidate au adoptat *eEurope + 2003 Action Plan* care conține patru mari obiective, fiecare având câteva obiective secundare:

1. Accelerarea realizării cerințelor de bază ale Societății Informaționale;

- a) Comunicații pentru toți;
- b) Transpunerea și implementarea *acquisului* relevant pentru Societatea Informațională;

2. Internet mai ieftin, mai rapid și mai sigur;

- a) acces Internet mai ieftin și mai rapid;
- b) Internet mai rapid pentru cercetători și studenți;
- c) Securitatea rețelelor și carduri inteligente;

3. Investiții în oameni și abilități;

- a) Tineretul european în epoca digitală;
- b) Munca în economia bazată pe informație;
- c) Participarea tuturor în economia bazată pe informație;

4. Stimularea folosirii Internetului;

- a) Accelerarea comerțului electronic;
- b) Guvernare online: acces electronic la serviciile publice;
- c) Sănătatea online;
- d) Conținut digital european pentru rețelele globale;
- e) Sisteme de transport inteligente.

În mai 2001 a fost înființat Grupul de elaborare a Strategiei pentru trecerea la Noua Economie și implementarea Societății Informaționale în România. Coordonatele activității sunt în linii mari aceleași, dar cu un accent sporit pus pe ceea ce se numește “noua economie”, în speranța că aceasta va putea oferi o creștere economică pentru România.

Printre obiectivele care au legătură cu administrația trebuie menționate:⁷

- accelerarea reformei digitale a Guvernului României pentru trecerea la guvernarea electronică;
- definirea unor registre-nomenclatoare naționale;
- redefinirea fluxurilor administrative și interministeriale;

- implementarea infrastructurii de comunicații voce-date;
- dezvoltarea și implementarea aplicațiilor specifice ministerelor;

Tot în mai 2001 Grupul a propus 24 de proiecte-pilot. Între acestea există servicii pentru afaceri cum ar fi Piața Virtuală, Sistem de preluare pe Web a facturilor furnizorilor, Extinderea sistemului informatic pentru urmărirea bilanțului și obligațiilor fiscale ale agenților economici cu capabilități de declarații pe Web, declarații vamale pe Web, altele pentru cetățeni (Info-chioșcuri, e-referendum, notificarea electronică a schimbării adresei, sistem electronic de căutare a locurilor de muncă, plata electronică a taxelor) și altele pentru guvern (video-conferință pe Web, achiziții publice, sisteme informaționale pentru Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației, etc). Licitările pentru proiecte s-au desfășurat în vara și toamna lui 2001, rezultatele urmând să se vadă în cursul lui 2002.

Alte măsuri luate privesc domeniul ca introducerea de calculatoare în școli, accesul Internet pentru educație, construirea unui portal, Romania Gateway, îmbunătățirea comunicațiilor. Prin Ordonanța 20/24.01.2002 s-a hotărât ca achizițiile publice să poată fi făcute doar pe Internet⁸. Cu începere din 1 noiembrie 2002 (la nivelul municipiilor) și 1 februarie 2003 (în cazul orașelor) taxele și impozitele vor putea fi plătite în sistem electronic.

Au fost elaborate și trimise Parlamentului două legi: Legea accesului la informațiile publice și Codul pentru dezvoltarea și folosirea tehnologiei informației, ambele esențiale pentru accesul la informație și pentru protejarea datelor.

Dezvoltarea societății informaționale în România

Nivelul de dezvoltare poate fi estimat folosind următorii indicatori: numărul de linii telefonice, echipamentele de comunicații, calculatoarele personale și Internetul⁹. O analiză comparativă a datelor din 1996 înapoi arată o creștere la toate capitolele, cea mai importantă fiind în domeniul telefoanelor mobile.

⁷ Situl Ministerului Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor, www.mcti.ro

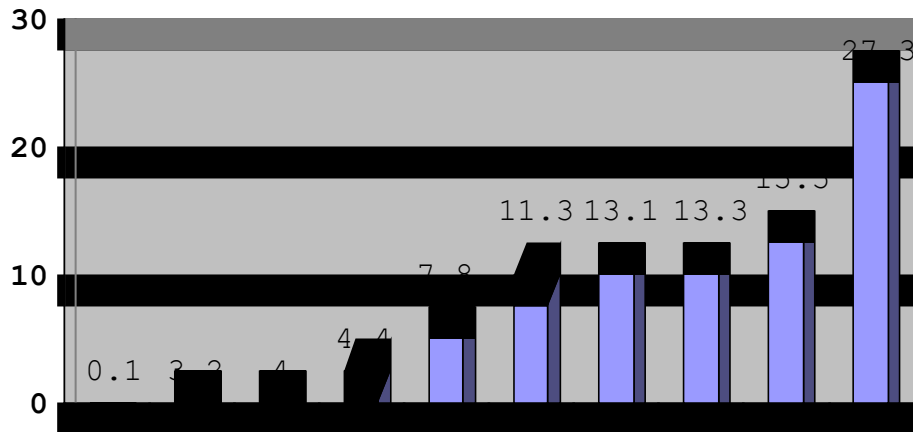
⁸ Serviciul www.e-licitatie.ro a fost lansat în 4 martie 2002. În prima lună de funcționare în sistem s-au înscris 506 autorități contractuale și 4606 ofertanți. S-au desfășurat 99 de licitații în valoare de 3,24 md. lei, tranzacționându-se papetărie, birotică, consumabile și formulare tipizate.

⁹ All the data in this section is from ESIS II project, IMT Bucharest, *Romania Master Report*, January 2001 (unless otherwise specified).

Cifrele sunt totuși mici. Telefonie convențională are o rată de penetrare de 17.2% (în vreme ce în Europa Occidentală este de 52%, în SUA de 64% și media în Europa Centrală și de Est -ECE- este de 27.5%). Mai mult decât atât, doar jumătate din rețea este digitală iar serviciile ISDN sunt doar la început. O îmbunătățire a serviciilor telefonice este așteptată doar după liberalizarea pieței (în 2003). Telefoanele mobile (10%, în comparație cu 18% în țările ECE, dar cu o rată de creștere de peste 100% din 1996) și cablul TV (71%) pot ajuta ca soluții alternative pentru comunicare.

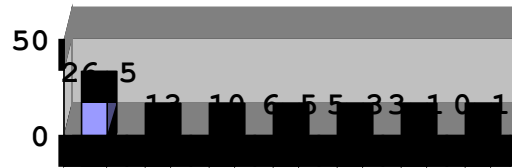
Numărul de aparate telefonice este de 22 la 100 de locuitori (mai bine doar decât Albania și Bosnia).

Numărul de calculatoare la 100 de locuitori este de 3.2, mai bine doar decât Albania. Iată o situație comparativă:

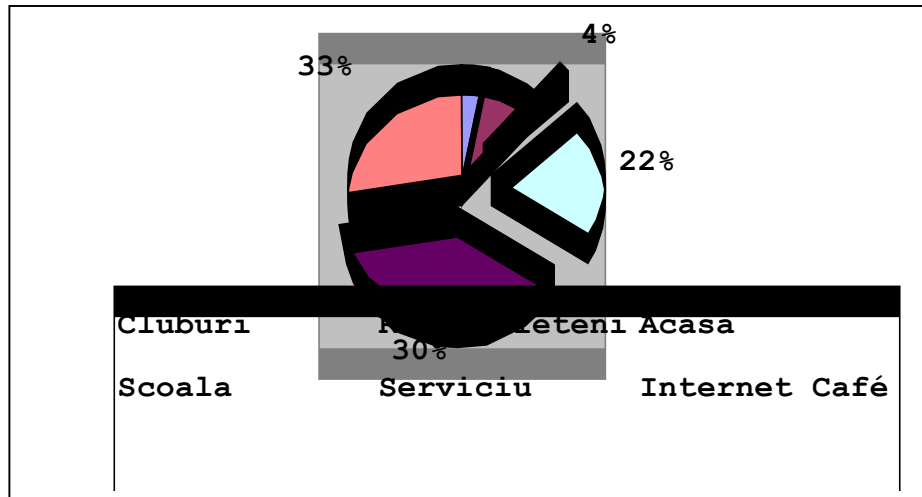
Numărul mic de calculatoare personale poate fi explicat parțial prin slaba putere de cumpărare a românilor. Alte explicații pot fi slaba pregătire în domeniu și numărul redus de posibilități de folosire. Creșterea numărului de calculatoare este una dintre cele mai mari din regiune: 51% în perioada '98-2000. Dintre calculatoare 69% se află acasă și 31% la birou.

O analiză comparativă a numărului de utilizatori Internet arată că România, cu 20% din populația ECE are doar 7% din utilizatori. Doar 3.1% dintre români folosesc Internetul (cifra medie în ECE – 8.4%). Creșterea în 1999-2000 a fost de doar 10%, cea mai scăzută din regiune. România este pe locul doi ca număr de furnizori de servicii Internet – 200. Numărul de web-situri este mic: 8500, Cehia sau Slovacia având peste 40.000. Numărul de utilizatori Internet în țările ECE este:

Investiții în rețele de fibră optică au mărit într-o oarecare măsură viteza și calitatea comunicațiilor de date, care încă rămân deficitare. Există circa 90.000 de conturi de acces Internet, 2/3 dintre ele personale. Accesul de face în principal prin dial-up (95% pentru cele personale, 73% pentru firme). 16% dintre conturile firmelor se fac prin linii închiriate. Pe cablu TV există mai puțin de 4% din legături.

Majoritatea oamenilor accesează Internetul de la un Internet cafe, de la serviciu sau de la școală.¹⁰

Școala este bine plasată datorită rețelei Ministerului Educației și Cercetării care leagă principalele universități și școli. 17.8% dintre universități și școli sunt conectate la Internet, un procentaj mai mare decât oricare alte instituții publice, cu excepția ministerelor.

¹⁰ Mercury Omnibus, December 1999 quoted in “Romania Development Gateway – E Readiness and Need Assessment”, 2001, <http://www.developmentgateway.org/node/137849/romania/er.doc> p. 11-13

Se accesează prea puțin Internetul de acasă datorită costului convorbirilor telefonice. În primăvara lui 2001 Romtelecom a decis să ofere o reducere de 50% pentru Internet. Xnet a decis să ofere gratuit acces Internet pentru abonații CONNEX. Astfel, numărul de accesări de acasă a Internetului a crescut, în special noaptea și în week-enduri, când costul convorbirilor este doar de 10% din costul normal. Altfel, un acces Internet nelimitat poate costa circa 40\$ pe lună.

Internetul are șanse destul de mici să pătrundă în toate zonele țării. 50% din populație locuiește la țară, unde telefonია este un lux.

Indicatori e-government

Uniunea Europeană a convenit să folosească doi indicatori pentru măsurarea performanțelor guvernării electronice. Aceștia sunt: procentajul de servicii publice de bază care sunt oferite online și folosirea acestora de către public.

În 12 februarie 2001 s-a elaborat o listă cu 20 de servicii publice de bază. Progresul în guvernarea electronică va fi măsurat folosind patru stagii de implementare a acestor servicii:

1. Informație (informație online despre serviciile publice);
2. Interacțiune (se pot descărca formulare);
3. Interacțiune bilaterală (procesare formulare);
4. Tranzacție (cazurile sunt procesate, se iau decizii și se duc la îndeplinire, se efectuează plăți).

Datele se vor colecta de două ori pe an.

În cazul României la nivelul lunii ianuarie 2002 rezultatele estimative ar fi:

	Servicii publice pentru cetățeni	Stagiu
1.	Taxe pe venit: declarații, notificări	1
2.	Servicii de căutare electronică a locurilor de muncă	3
3.	Contribuțiile de asigurări sociale: (3 din următoarele 4): Ajutor de șomaj Alocații Asigurări de sănătate Burse studentești	0

4.	Documente personale (pașaport, permis de conducere)	1
5.	Înmatricularea mașinilor (noi, second-hand, importate)	1
6.	Permise de construire	1
7.	Declarații la poliție (cum ar fi pentru furt)	1
8.	Bibiloteци publice (cataloge, mașini de căutare)	1
9.	Certificate (naștere, căsătorie): cerere și primire	1
10.	Înscrierea la universitate	1
11.	Anunțarea schimbării adresei	1
12.	Servicii de sănătate (cum ar fi serviciile oferite de diferite spitale, stabilirea unor consultații)	0
Servicii pentru afaceri		
1.	Contribuții de asigurări sociale	1
2.	Taxe: declarații și notificări	1
3.	TVA: declarații și notificări	1
4.	Înregistrarea unei noi companii	1
5.	Trimiterea de date către direcțiile de statistică	0
6.	Declarații vamale	1
7.	Permise de mediu	0
8.	Achiziții publice	0
Total		17

Un total of 17 puncte din 60 ne arată o performanță redusă.

Trebuie făcute câteva observații:

- Majoritatea siturilor guvernamentale oferă anumite informații. Agențiile lor din teritoriu nu au situri proprii, uneori nici nu sunt menționate (cu date de contact) pe situl ministerului;
- În vreme ce avem un serviciu de mediere electronică a muncii (www.semm.ro), în sistem există un număr redus de locuri de muncă (130 la începutul lui februarie);
- Câteva dintre serviciile de mai sus (cum ar fi autorizațiile de construire) sunt de competența administrației locale. Doar o parte dintre ele au o prezență Internet;

- Același lucru este valabil pentru bibliotecile publice.

Luând toate aceste lucruri în considerare, punctajul ar scădea și mai mult.

Nu se poate afla care este gradul de utilizare al acestor servicii online de către public. Motivul este foarte simplu: există prea puțini utilizatori. Unele situri guvernamentale au contoare care arată un număr de accesări cu 3 sau 4 cifre.

Guvernarea electronică este mai mult decât un web-site, dar calitatea unui sit ne poate spune destul de mult. O analiză a unor instituții ne poate ajuta: ¹¹

Instituții publice	Informație	Consultare	Participare activă	Scor general
Guvern	2.75	1.37	1	Slab (1.70)
Ministerul Administrației Publice Locale	2.66	1.5	1	Slab (1.72)
Ministerul Informațiilor Publice	2.16	1.5	1	Slab (1.55)
Ministerul Comunicațiilor și TI	3.86	3.15	1	Mediu (2.67)
Camera Deputaților	4.25	3.58	1	Mediu (2.94)
Senatul	2.93	1.94	1	Slab (1.95)
Președinția	2.43	1.5	1	Slab (1.64)
Avocatul Poporului	2.83	1.66	1	Slab (1.83)
Curtea Constituțională	1.95	1.3	1	Slab (1.41)
Primăria București	1.75	1.2	1	Slab (1.31)

Criterii de măsurare (1 – slab 5 –foarte bun):

- 1) Informație: structură, raport de activitate, adrese de contact, orar, obiective, proiecte; Accesibilitate: harta sitului, actualizare regulată, arhivă, baze de date, index sau mașini de căutare, lizibilitate, timp de găsim a informației;

¹¹ Corneliu Bjola, *Strategies for Developing Information Societies: The case of Romania*, 2001 IPF Interim Report, p. 30.

- 2) Consultare: informații și politici de comunicare, posibilitatea de a trimite sugestii prin email, sondaje, timpul de răspuns la solicitări, buletine de informare;
- 3) Participare activă: forumuri de discuții, paneluri de cetățeni, achiziții publice, audieri online.

În cazul administrației publice locale situația este și mai proastă. În tabelul de mai sus vedem că Primăria București are un scor prost, chiar dacă este unul dintre cele mai bune situri de acest gen. Un portal destul de cunoscut, Kappa (www.kappa.ro) listează doar 28 de web-situri ale administrației publice locale. Există mai multe, dar portalul se bazează pe utilizatorii săi care să propună noi situri. Un sit dedicat democrației electronice, www.edemocratie.ro (finanțat de UE) poate găsi legături către situri ale administrației publice locale pentru mai puțin de 20 de județe. Pagina guvernului ne oferă legături spre 21 de primării, 12 prefecturi și 18 consilii județene.

Orașe ca Brașov, Sibiu, București sau Timișoara sau consilii județene ca Harghita sau Constanța au situri decente. Există, însă, prea multe cazuri de orașe mari care nu se deranjează să aibă prezență pe Internet, cel mai notabil caz fiind Cluj-Napoca.

Sistemele informaționale care există deja în instituțiile publice nu au performanțe prea bune. Singurul sistem integrat despre care avem cunoștință este cel al Vămilelor. Unele ministere fac transferuri de date de la serviciile lor din teritoriu, altele nu. Hârtia este încă baza. Informațiile existente nu sunt foarte precise sau actualizate. Accesul electronic la date nu este posibil, iar în unele cazuri nu există deloc un schimb de informații, nici la nivel local, nici la nivel național. În administrația locală situația depinde de nivelul de conștientizare a fiecărei instituții, dar imaginea generală nu arată prea bine.

Concluzii

Este greu să tragi concluzii, mai ales dacă dorim să ne păstrăm optimismul. Analizând posibilele evoluții din prisma relațiilor dintre grupuri putem spune că;

- Conexiunea G2C are foarte mici șanse să devină operațională în următorii ani. Dacă vom considera ca principal criteriu de estimare a succesului la rata din 2000 – 3.1% și la creșterea de 10% înregistrată atunci, ar trebui 21 de ani să se ajungă la 25%. Nivelul de cunoștințe TI va crește pentru tinerele generații, dar

cei mai în vârstă vor avea probleme mari. Cu un acces Internet la un cost de minimum 10% din salariul mediu (pentru o legătură limitată) și acces public gratuit (prin chioșcuri informaționale sau biblioteci publice) prea puțin disponibil este greu să se creadă că românii vor deveni cetățeni digitali;

- Conexiunea G2B poate deveni funcțională în doar câțiva ani (cel puțin din punct de vedere tehnic). Pentru majoritatea firmelor costurile legate de Internet nu sunt mari, chiar dacă multe întreprinderi mici vor putea considera costul prohibitiv. Succesul unei astfel de conexiuni va depinde mult de calitatea serviciilor electronice oferite;
- Conexiunea G2G este cea mai mare problemă care poate și trebuie rezolvată. Sunt mai mulți pași de făcut, primul fiind redefinirea rolului administrației. O administrație care-și consideră cetățenii ca supuși va fi prea puțin capabilă să treacă în faza electronică. Un al doilea pas ar fi regândirea relațiilor intra și inter guvernamentale. Un alt pas ar fi reformarea structurilor și proceselor din interiorul fiecărei instituții pentru a se ajunge la o mai bună administrare. Doar în acest moment ar avea rost concentrarea asupra aspectului tehnic, cel al sistemelor informaționale. Dacă procesul se va concentra doar asupra sistemelor informaționale, neglijând componenta de reformă, eșecurile vor fi inevitabile.

Guvernarea electronică nu trebuie să fie un scop în sine. Din păcate, toate ideile și eforturile (puține) ale guvernului au fost până acum doar un răspuns la solicitările din exterior și au fost orientate spre tehnologie, neglijând aspectele sociale, politice și economice. O abordare mai complexă, cu o mai bună coordonare și mai apropiată de realitățile românești ar putea să aibă rezultate mai bune și cu costuri mai mici. Câteva eșecuri în implementarea unor politici occidentale în alte domenii ar fi trebuit să ne învețe deja că în România este greu de construit pe scară largă datorită ciclului politic, constrângerilor bugetare și mentalităților.